

Schuilplaats voor andere tijden

Georgi Gospodinov

Ambo | Anthos

336 pagina's / € 25,99

Vertaling: Hellen Kooijman

Over het boek

De naamloze verteller ontmoet ene meneer Gaustin. Deze heeft een instituut opgericht dat een bijzondere behandeling biedt aan alzheimerpatiënten. Zij kunnen in zijn kliniek teruggaan naar een periode uit de twintigste eeuw waarin ze hun herinneringen nog kwijt kunnen en daardoor rust vinden.

Langzamerhand krijgen ook gezonde mensen steeds meer interesse in de kliniek en de werkwijze van Gaustin. Ook zij willen ontsnappen aan de realiteit. Heden en verleden lopen zo steeds meer door elkaar en de verschillende landen in Europa kiezen ieder voor hun eigen verhaal over het toen en nu. Dat zorgt voor explosieve situaties en geeft een waarschuwing voor de tijd waarin we nu leven. Dit hoofdverhaal wordt gelardeerd met allerlei bespiegelingen over heden, verleden en toekomst, over tijd, kunst en literatuur, over vluchten en blijven.

Over de auteur

Georgi Gospodinov (Bulgarije, 1968) is een schrijver van romans, toneelstukken, gedichten en graphic novels (dat laatste als co-auteur). In zijn geboortjaar begonnen protesten tegen de overheersing in Oost-Europa door de Sovjet-Unie: er waren studentenrevoltes en in het buurland Tsjechoslowakije brak een opstand uit die hard werd neergeslagen.

Gospodinov is een veelgeprezen schrijver: zijn roman uit 2015 die in Engelse vertaling *The Physics of Sorrow* heet (in het Nederlands vertaald als *De wetten van de melancholie*) werd bekroond met de Jan Michalskiprijs en de Angelusprijs. *Time Shelter*, zoals *Schuilplaats voor andere tijden* in de Engelse vertaling heet, ontving de International Booker Prize 2023 en de prestigieuze Strega European Prize.

[De Engelstalige website van Georgi Gospodinov](#)

Discussietips

1. De Engelse titel van dit boek is *Time Shelter*. In de roman wordt op verschillende plekken een nadere verklaring voor de titel gegeven. Wat vind je van de Engelse en de Nederlandse titel?
2. 'Gaustin, die ik eerst zelf had verzonnen, en die ik later in levenden lijve ontmoette. Of misschien was het andersom, ik weet het niet meer.' Wat vind je van de figuur Gaustin? Welke rol vervult hij in het verhaal? In welke verhouding staat hij tot de verteller?
3. Wat leer je gedurende het verhaal over de verteller? Is hij een betrouwbare verteller?
4. In het eerste deel komen enkele verhalen van patiënten van Gaustin aan bod. Welk verhaal vind je het meest aansprekend en waarom?
5. Stel dat je aan anderen moet uitleggen wat Gaustin en zijn kliniek inhouden. Hoe zou je zijn levenswerk beschrijven? Wat is zijn doel met de kliniek en de verschillende verdiepingen daarin?
6. De roman is bij vlagen humorvol, vooral bij de beschrijving van de verschillende tijdperken. Wat vind je zelf het grappigst?
7. In de roman worden de verhaallijnen afgewisseld met bespiegelingen, over politiek, geheugen, verleden en tijd. Ook staan er allerlei verwijzingen naar kunst, literatuur, popmuziek, mythologie. Wat vind je van deze toevoegingen aan het verhaal?
8. In haar artikel op de website van het ILFU-festival (zie onder 'Achtergronden') maakt Mirjam van Hengel een lijstje van zinnen uit het boek over het verleden. Welke spreken je het meest aan, welke minder of niet?
9. In hoofdstuk 4 kiezen de verschillende Europese landen via een referendum voor een terugkeer naar hun favoriete tijdperk in de vorige eeuw. Welke keuzes vallen je het meest op? En welk tijdperk zou jij voor Nederland kiezen?
10. Na de epiloog volgt nog een hoofdstuk 0. Wat vind je van dit slot?
11. Gospodinov is een geëngageerde schrijver. Welke boodschap wil hij in deze roman meegeven aan de lezers, denk je?

Achtergronden

YouTube

1. Interview op het kanaal van [The Booker Prizes](#) met Gospodinov en zijn Engelse vertaalster. Het interview werd afgenomen voordat bekend werd dat Gospodinov met *Time Shelter* de International Booker Prize zou winnen (circa 9 minuten, Engelstalig).
2. Bespreking van de roman door '[The Lonesome Reader](#)' Eric Karl Anderson (circa 14 minuten, Engelstalig).

Overige bronnen

1. Podcast: aflevering uit de reeks [Between the Covers](#) van uitgeverij Tin House met als gast Georgi Gospodinov (circa 1 uur 54 minuten).

2. Uitgebreide informatie over het boek en de auteur, met reacties van recensenten, een voorgelezen fragment en een 'reading guide' met meer discussietips op de website van de [Booker Prizes](#) (Engelstalig).
3. Artikel van Mirjam van Hengel op de site van het [Internationaal Literatuur Festival Utrecht \(ILFU\)](#).
4. Interview met Gospodinov op de website [Vers Twee](#).
5. Recensies van *Schuilplaats voor andere tijden* door [Hebban-leden](#).
6. Lees het begin van de roman op de website van [Athenaeum Boekhandel](#).

Samenstelling: Inge Drewes